

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica judica

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

mus, dum exaudit cœlos, & illi exaudiunt terram, & terra exaudit triticum & vinum & oleum, *Os. 2. v. 21. 22. conf. Deut. 28. v. 12. Pl. 104. v. 13. 14. 15.* Tempore sationis agricola unum atque alterum modium frumenti, qui vix per unum atque alterum diem familiæ ipsius alendæ sufficerent, in agrum deportat, & disseminat, sed ita multiplicatur mensium aliquot spatio, ut multis plaustris in horreum invehantur. Ita etiam multiplicat alia terræ nascencia, multiplicat pisces, multiplicat gallinas & anseres, multiplicat pecora, & distinctis anni temporibus distincta nobis fercula & obsonia præparat. Hæc magna sunt miracula, sed asiduitate vilescunt, ut Augustinus loquitur. Agnoscamus igitur Christi omnipotentiam, quæ è minutis magna, & è nullis aliqua facere potest, *Rom. 4. v. 17.*

2. *Populi saturatio.* Nam omnes impleti sunt, inquit Evangelista. Quandoque accidit, ut panis non saturet, & hæc est pœna Dei, *Hos. 4. v. 10. Hagg. 1. v. 6.* Sed hinc benedictione Christi sanctificati panes ita saturant turbam præsentem, ut pleni recedant omnes, quod græcum ἐνεπλήσθησαν evidenter arguit.

Hoc igitur agamus, ut benedictionem divinam piis precibus impetremus, sine qua vanum est ante lucem fugere, *Plal. 127. v. 2.*

& quò plus laboraveris, tantò minus invenies, *Eccl. 8. v. 17. conf. Prov. 10. v. 21. Sir. 11. v. 31. 12.*

De Tertio.

Restat ut videamus etiã consequentem miraculi operationem, quæ duplex est, 1. *Salutaris.* Nam agnoscit turba ex hoc miraculo, quod Christus sit magnus ille Propheta, quem Deus olim populo suo promissit, *Deut. 18. vers. 18.* hic enim est finis & usus miraculorum Christi, ut credamus argumentum eorum inducti Jesum esse Christum filium Dei, & ut credentes vitam habeamus per nomen ipsius, *Joh. 20. v. 31.*

2. *Secularis.* Nam in Regē Christum eligere cogitant, quia vanâ opinione de Messia imbuti erant, & Regem terrenum ipsum fore sperabant, sed Christus quam primum hoc ipsorum consilium animadvertit, subducit sese, & secedit in montē ipse solus, ut hanc præposterâ & intempestivam coronationem evitaret, & re ipsa testaretur, regnum suum non esse de hoc mundo, *Joh. 18. v. 36.*

Turba hæc imago est omnium eorum, qui apud Christum temporalia quarunt, de spiritualibus ne tantillum solliciti. At cum temporale non satiet animam, cui vera & certa sedes est æternitatis, ad spiritualia imprimis anhelemus, *Matth. 6. v. 20.*

Dominica Judica.

Evangelium Johan. 8. vers. 46. 59.

Num. 12. vers. 3. de Mose dicitur, quod fuerit vir afflictissimus super omnes homines, qui unquam vixerunt in mundo. Nam soror ejus Miziam ac frater

Aaron contra ipsum murmurabant, in ò totus populus aliquoties contra ipsum insurrexit, ut queratur ipse *Exod. 17. v. 4.* adhuc paululum abest, & lapidabunt me.

Moses

Moses fuit typus Christi, ut constat ex Deut. 18. v. 18. hinc audimus in prælecta pericope, quod Judæi contra ipsum insurgunt calumniando, & parum abest, quin lapidibus ipsum obruant.

Videbimus nos

- I. *Acerriam disputationem.*
- II. *Tragicam terminationem.*

J. J.

EXEGESIS.

DE serpente antiquo dicitur Gen. 3. v. 15. quod insidiaturus sit calcaneo Messia. Hoc factum est non tantum in passione, ubi captivatus, flagellatus, & tandem crucifixus est, sed etiam per totam vitam, quando variis adversariorum calumniis obnoxius fuit, quæ ipsi cor fregerunt, ut ait Pl. 69. v. 21. Exemplum habemus in acerriam illa disputatione, quæ nobis in præsentis pericope describitur, ubi tria consideranda veniunt:

1. *Collocutorum differentia.* Ab una parte stat Christus, qui ipsissima veritas est, in cujus ore dolus non est inventus, 1. Pet. 2. v. 22. Ab altera parte consistunt Rabbinæ, Pharisei & Scribæ, qui magna auctoritate in populo Judaico pollebant, & pro columnis Ecclesiæ reputabantur, sed acuerunt linguam mendacii sicut novaculam, Pl. 52. v. 4. venenum aspidum sub labiis eorum, Pl. 140. v. 4. quorum os maledictione & amaritudine plenum est, Rom. 3. v. 14.

Apparet inde, quod non possit in hac vita sperari plenarius in religione consensus. Cum Christus in diebus carnis doceret, non omnes illi crediderunt, sed multi sese ipsi opposuerunt, Luc. 2. v. 34. quantum minus hodie sperari poterit ut omnes verbo divino obediant. Oportet hæreses esse, ut qui

probati sunt, manifesti fiant in vobis, inquit Paulus 1. Cor. 11. v. 19.

2. *Loci reverentia,* ubi habita sit illa disputatione, nimirum in templo Hierosolymitano in conspectu totius populi. Hoc est opus Diaboli, qui neque tempori neque loco parcat, quando videt ad malum aliquid patrandum sibi ansam patere. Merito hic considerare debebant Pharisei & Scribæ, quod templum sit domus preceationis, quæ contentionibus & calumniis non erat profananda: sed qualis est devotio cordis, talis etiam est demonstratio operis, nec obstat loci sanctitas, quin lapides tollant, & parati sint, Christum trucidare, si modò in potestate ipsorum situm fuisset, quemadmodum etiam cædes ejusmodi plures patraverunt in templo, ut Christus ipsis exprobrat Matth. 23. v. 35. Caveamus igitur, ne hoc vel alio modo templum Domini profanemus, sed custodiamus pedes nostros ituri in domum Domini, & veniamus ut audiamus, Eccl. 4. v. 17. si quis enim templum Domini profanaverit, hunc perdat Dominus, 1. Cor. 3. v. 17.

3. *Materia opulentia,* quæ tribus potissimum thesibus absolvitur. Ventilatur enim

I. *Persona Christi sublimitas,* quam Judæi impugnabant, non concedentes, quod Christus sit filius vivi, sed reputabant eum pro nudo homine, pro filio Josephi, & Abrahamum ipsi longè præferabant. Nam quia Diabolus oculos eorum fascinaverat, hærent tantum in externa superficie, & formam Christi servilem contemplantur, de qua Esa. 53. v. 3.

Sed contra Christus argumentatur

1. *à perfecta puritate,* v. 46. hinc sanctus sanctorum dicitur, Dan. 9. v. 24. & se-

gregatus

gregatus à peccatoribus, Ebr. 7. v. 26. nos quidem omnes in iniquitate concipimur, Pl. 51. v. 7. sed Christus purus est & sanctus, quia ex obumbratione Sp. S. conceptus est, Luc. 1. vers. 35. & talia decebat, ut esset nobis Pontifex, qui non opus haberet prius pro suis delictis hostias offerre & deinde pro populi, Ebr. 7. v. 27.

2. *Ab officii dignitate*, v. 50. & 54. unde tale fuit argumentum: Cui Deus summum honorem tribuit, ille verus Deus est, nam honorem meum inquit, alteri non dabo, Ef. 42. v. 8. At mihi summum honorem Deus tribuit, publicè testificans, quod sim filius ejus dilectus, Matt. 3. v. 17. c. 17. v. 5. Ergò sum verus Deus, is ipse videlicet, quem Esaias olim vidit in folio excelso, Ef. 6. v. 1. 2. Dan. 7. v. 13. seqq.

Videte dilecti, quid nobis incumbat. Deus Pater honorat filium, quantò magis vos ipsum honorare debetis cum viginti quatuor senioribus, Apoc. 4. v. 10. Væ blasphemis & hæreticis, qui Deitatem ipsius impugnant, alios mediatores sibi eligunt, adeoq; Dominum qui ipsos redemit, abnegant, 2. Pet. 2. vers. 1. durum erit ipsis contra stimulum calcitrare, Act. 9. v. 5.

3. *Ab existentia sempiternitate*, vers. 85. Cum enim Judæi objicerent: Quinquaginta annos nondum habes, & Abrahamum vidisti? aperte profitetur: *πενήντα ἔτη ἄβραάμ γεγόνην, ἐγὼ εἰμι.* Atqui ante Abrahamum humana ejus natura esse non poterat, utpote quæ in plenitudine temporis demum assumpta erat, Gal. 4. v. 4. sequitur ergò præter humanam aliam Christum naturam habere, divinam scilicet & æternam, cujus egressus est ab initio à diebus æternitatis, Mich. 5. v. 2.

Ventilatur etiam

II. *Doctrina Christi veritas.* Judæi habebant ipsum pro insigni hæretico, qui Diabolo autore non solum miracula ederet, sed doctrinam etiam quam spargat in populo, ab ipso didicerit, Johan. 7. v. 20. Hanc atrocissimam calumniam Christus retorquet, & commendat doctrinam suam

1. *Ab eminentia*, dum verbum Dei appellat, quod omnes, qui ex Deo nati sunt, libenter audire debent, sicut Abraham fecit, qui verbo promissionis tam firmiter adhæsit per fidem, ut magno desiderio diem Christi videre exoptaverit.

Apparet hinc unam eandemque semper fuisse salutis & vitæ æternæ consequendæ rationem. Nam verbum Dei est verbum Christi, & verbum Christi est verbum Dei, quod tam in V. quàm in N. T. unicum medium fuit, per quod Sp. S. fidem accendit, Rom. 10. v. 17. quâ Patres salvati sunt, quemadmodum & nos, Act. 15. v. 11. Audiamus igitur & nos, si cum Abrahamo & omnibus credentibus V. & N. T. salutem æternam consequi velimus, Joh. 10. v. 27.

2. *à potentia*, v. 51. Diaboli non est proprium vivificare, sed occidere, est enim homicida ab initio, Joh. 8. v. 44. sed verbum meum, inquit Christus, à morte præservat, & vitam æternam affert omnibus, qui illud servant, & firma cordis fiducia in omnibus adversitatibus ei inhærent.

Mors vulgò triplex est, 1. naturæ, 2. gratiæ, 3. gloriæ. Has mortis species non vident, id est, non experiuntur Christiani, ubi tamen sciendum, quod mors corporalis vel naturæ dupliciter consideretur, 1. ut pœna est & initium perditionis, 2. ut medium est transitus ad salutem. Priori modo non vident eam pii. Nam mors eorum finis

O

malo-

malorum & janua vitæ est, ut ait Bernhardus, hinc pretiosa dicitur, Pl. 116. v. 15. & lucrum, Phil. 1. v. 21. in primis verò hic intelligitur mors gloriæ, quæ mors secunda dicitur & pessima, Apoc. 20. v. 14. huic morti non sunt obnoxii, qui verbum Christi audiunt & custodiunt, est enim sermo ille vivus & efficax, Ebr. 4. vers. 12. semen immortalæ, 1. Pet. 1. v. 23. verbum vitæ, Johan. 6. v. 68. quod animas nostras salvare potest, Jac. 1. v. 21.

3. *à differentia*, vers. 50. Politici quærent gloriam in mundo, ut propter res à se gestas laudem undique mereantur, sed talis non est doctrina mea, quæ Dei gloria unicè quæritur. Si igitur doctrinam meam calumniis vestris proscindere non erubescitis, scitote, quod calumnia illa ad Patrem meum cælestem redundet, qui honorem suum tandem aliquando vindicabit, & ignominiam, quæ me innocenter afficitis, in caput vestrum devolvet.

Hortatur autem Christus nos suo exemplo, ut & nos ante omnia Dei gloriam quæramus, à quo sumus, quicquid sumus, 1. Corinth. 4. v. 7. conf. Col. 3. v. 17. 1. Cor. 10. v. 31. 1. Tim. 1. v. 17.

Denique ventilatur in hac disputatione

III. *Vita Christi integritas*. Judæi Christum Samaritanum appellabant, id est hominem apostatam, profanum & impium, quales erant Samaritani, qui religionem ex Judaica & Ethnica malè confutam habebant, & modo à partibus Judæorum stabant, modò Gentilibus sese aggregabant, unde Judæis tantoperè exosi erant, ut ne cibum cum illis caperent, Johan. 4. vers. 9. Quando igitur Samaritanum Christum appellant, hoc indicare volunt, quod sit ho-

mo levis & impius, qui turpiter à religione judaica ad gentilitium non solum defecerit, sed & populum simplicem à ritibus Moisaicis seducat.

Sed refutat hanc calumniam

1. *Pura conscientia*, de qua Christus in principio Evangelii gloriatur, & potestatem concedit hostibus suis, ut diligenter inquirent, & vel unius alicujus sceleris, si possint, ipsum convincant.

Ita nos quoque conscientiam ab omnibus delictis enormioribus puram servemus, ut cum Christo hostibus nostris insultare possimus: Quis ex vobis arguet me de peccato? Hæc est voluntas Dei sanctificatio nostra, 1. Thess. 4. v. 3. sine qua nemo Deum videbit, Ebr. 12. v. 14.

2. *Veriloquentia*, quæ hominis aliàs probi & ingenui singulare ornamentum est, & cultores suos in aeterno olim reponet tabernaculo, Pl. 15. v. 1. jam verò Christus ipsissima est veritas, Johan. 14. vers. 6. & propterea in hunc mundum venit, ut veritatem testaretur, Joh. 18. v. 37. Ergo mentiuntur Judæi, quod Samaritanum ipsum vocitant, qui in utramque partem claudicabant, & quemvis doctrinæ ventum ab agnita veritate dimoveri se patiebantur.

Cavete vos mei, ne Samaritanorum vestigia prematis, sed Christum sequimini, & ita amate veritatem, ut ad extremum usque halitum defendatis & custodiatis, Sir. 4. v. 33.

3. *Obedientia*, quam vers. 55. contra Judæos allegat his verbis: Ego novi Patrem meum & sermonem ejus servo. Qui hoc facit Samaritanus non est, sed Deum habet propitium, qui obedientiam præfert omnibus holocaustis & victimis, 1. Sam. 15. vers. 22.

Osten-

Ostendit autem Christus hoc ipso, quid ad vitam inculpatam requiratur, nempe Dei agnitio, & sermonis ejus custoditio hanc bigam virtutum spontè sequitur vita æterna, Joh. 17. v. 3.

De Secundo.

Supereft disputationis Catastrophe, quæ tribus membris absolvitur, ut sunt

1. *Intentata lapidatio.* Quia enim sermo Christi, quo Abrahamo le priorem asseverabat, ipsis erat intolerabilis & tamen simul etiam irrefutabilis, ideo furor ipsis arma ministrat, lapidibus explorare conantur, quem argumentis refutare non possunt.

Et hæc nota est Ecclesiæ malignantium, quæ spiritu mendacii & homicidii regitur, & ex officina carnificis argumenta petit, quando argumentis Scripturæ destituitur. Non igitur offendamur, si adversus nos etiam lapides tollant adversarii, sed cogitemus, hanc esse notam ovicularum Domini, ut mittantur in medium luporum, Matth. 10. v. 16. & æstimentur sicut oves occisionis,

Rom. 8. vers. 36. Psal. 44. vers. 23. merces autem nostra in cælis copiosa erit, Matth. 5. v. 11. 12.

2. *Christi occultatio,* quæ certè majestatis suæ illustre specimen edidit, per opera confirmans quod dixerat, se ante Abraham esse, ut Chrysostomus ait, nam per medios hostes transit, & ita furorem ipsorum quasi eludit, ut apertis oculis ipsum non amplius videant.

Sic Deus adhuc hodie suos quandoque abscondit, & furori hostium subducit, Psal. 31. vers. 21. probat hoc exemplum Elisæi, 2. Reg. 6. v. 18. Jeremiæ, c. 36. v. 19. Athanasii, & aliorum. Ergò ad ipsum confugiamus in omnibus necessitatibus, manus ipsius nondum abbreviata est, Ef. 50. vers. 2. Sed novit pios de tentatione eripere, 2. Pet. 2. v. 9.

3. *Templi declinatio.* Hæc pœna est, quæ contemptum Christi sequitur. Nam Ecclesiam habet ambulatoriam, & si alicubi lapidibus peccatorum expellitur, aliò commigrat, 2. Thess. 2. v. 10. seqq.

Dominica Palmarum.

Evangel. Matth. 21. vers. 1. 9.

Melchisedecum fuisse typum Christi, testatur Pl. 110. vers. 4. & hoc præter alias causas etiam idè, quia fuit simul Rex & Sacerdos, sine Patre, sine Matre, sine genere, nec initium dierum habens neque finem, Ebr. 7. v. 3. Habuit sine dubio Melchisedeck ut verus homo patrem, matrem, familiam, initium & finem vitæ, neque enim cælo delapsus aut ex nihilo factus, vel ab æterno extitisse & adhuc hodie super-

esse putandus est, ut quidem Melchisedecianis somniarunt, sed Scriptura non commemorat, ut hoc typo Christum Pontificem maximum verè talem nobis præfiguraret, qui ἀπάρως est juxta humanitatem, ἀμύρωσ juxta divinitatem, & respectivè pro naturarum diversitate nec principium dierum nec finem vitæ habuisse dicitur. Et sicut Melchisedeck erat Rex simul & Sacerdos: Ita Christus duplici hoc munere pro nobis fungitur.